

naar Weenen vertrokken, werd de correspondent van het *Handelsblad* uitgenoodigd, op het kasteel een kijkje te komen nemen. Er werd een afscheidsfeest gevierd, en de meisjes waren, ondanks het feestelijke, nog al erg onder den indruk van het afscheid. Ze waren van haar verzorgers gaan houden, en daarbij: ze komen zonder uitzondering uit verarmde families van den middenstand, en velen van haar hebben, ondanks haar jeugd, reeds een bitteren strijd om het bestaan achter den rug. Nu hadden ze zes weken lang genoten van een frissche omgeving en van voedzame maaltijden met ongekende heerlijkheden als chocolade, cacao, boter en melk. 't Was geen kleinigheid, nu weer terug te moeten naar de oude omgeving. Gaarne zou het comité ook dezen winter doorgaan met het opnemen van meisjes. Doch dit kan alleen, wanneer bij het Roode Kruis in Den Haag de noodige gelden en levensmiddelen inkomen.

In Polen. Af en toe hooren we nog eens van die bijzonderheden, die ons doen begrijpen welk een ontbindende factor de oorlog eigenlijk is. Die gedachte kwam tenminste in me op, toen ik las van het Poolsche vrouwenlegioen van Lwów, dat streed onder leiding van kapiteine A. Zagorski. Wanneer we hooren van Haarlems beleg, en trotsch zijn op onze Kenau Simonsz Hasselaar, realiseeren we wellicht nooit wat dit daadwerkelijk deel hebben aan den strijd voor een vrouw beteekent.

Het Poolsche vrouwenlegioen dateert van einde 1918, begin 1919, toen de Ruthenen de baas waren in Lwów en op een avond een handjevol jongens, meest van een jaar of veertien, aan geweren wisten te komen en een barricade opwierpen om de Ruthenen te bestrijden. Mannen waren in Lwów niet meer. Maar de vrouwen kwamen dien jongens direct te hulp en in den loop van den nacht heroverden ze het hooger gelegen gedeelte van Lwów.

In de veertien dagen van straatgevechten, die nu volgden, ontstond het Legioen van vrouwelijke vrijwilligers. En toen na die veertien dagen de geheele stad in haar handen was, hadden die driehonderd vrouwelijke vechtsters den bloed- en den vuurdoop ondergaan. En gedurende de vier maanden van belegering, die volgden, bleven ze onder dienst, onder leiding van de doctores A. Zagorski, wier zootje den eersten dag als slachtoffer gevallen was.

De eerste vechtwoek sneuvelden twee legionaires en werden er twee ernstig gewond. In de daaropvolgende maand sneuvelden er twaalf en werden er vier-en-dertig gewond.

Er hebben wel meer vrouwen gevochten in dezen oorlog, maar dit Poolsche legioen is het eenige georganiseerde en officieel erkende vrouwenleger,

dat door het gouvernement wordt gehandhaafd. Na den oorlog was het voor velen van haar geen gemakkelijke taak om de gevangen genomen bolsjewieken te bewaken.

Kapiteine Zagorski kent evengoed de Russische gevangenen als haar mannelijke landgenooten Pilsoedski, Prins Smirski, de vader van Paderewski en zoovele andere Polen. Een jaar lang hield men haar, toen ze nog studente was, in een Russische gevangenis.

Zagorski's meening is:

„In normale tijden is onze groote patriottische plicht om gezonde kinderen voort te brengen, maar in een crisistijd, als vechten het noodigst is, dan vechten we”.

En wij, die den strijd van verre konden aanzien, zullen het niet wagen haar hierom te veroordeelen. Wel mag het ons een reden te meer wezen tot ernstig bidden, opdat de geesel van den oorlog eindelijk voorgoed uit Europa geweerd worde. Een reden tot inkeer en zelfonderzoek ook, want wanneer de menschen van christelijk Europa zich waarlijk in handel en wandel christenen hadden betoond, zou de ramp van den oorlog niet over ons werelddeel gekomen zijn. En ook in deze dagen na den strijd, dagen die zoo vol zijn van woeling en onrust, hebben we wel naarstig na te gaan, of we als christenen ook mee schuldig staan aan de zonden, die in het volksleven zoo driest naar voren treden.

J. M. W.—W.

TANTE ADELHEID

DOOR M. v. O.

4

(Schrijfster van: Hij is onze Vrede.)

Vierde Hoofdstuk.

Tante Adelheid was weer naar huis teruggekeerd. 't Was maar een klein eenvoudig huis in Reichenwalde, op de oevers van den Oder, dezelfde stad, waar Heinz van Heinersbach een welvarende assessor was. De woning, die hij voor zich en voor zijn Karola gehuurd had, zag er heel wat rijker uit dan 't huisje van tante. „Slot en hut” meende deze met een zonnigen lach. Dat haar tuintje grensde aan het Zendingshuis was immers een onbetaalbaar geluk. Zoo dacht ze, terwijl Heinz zich gelukkig prees, omdat bij zijn huis een stal behoorde, een rijbaan in de nabijheid en een tennisveld niet al te ver verwijderd was.

Karola was er met haar moeder geweest en had hem uitbundig geprezen voor zijn goeden smaak, waar het de keuze van een woning betrof. Dat een

vreeselijk-vrome tante in dezelfde stad woonde, was een gedachte, waaraan ze eerst had moeten wennen, maar sedert zij de „beste” had leeren kennen, was alle vrees weg. „Jij, Heinz, zij bevalt me en 't gezellige oude huisje dat zij bewoont doet je denken aan een ouderwetsche, lieve roman. Wij willen haar vaak opzoeken of meenemen op een wandeling, of haar wat te eten brengen.”

Heinz lachte uit volle borst. „Jawel, en dan wil jij voor weldadige fee spelen. Nee, eten heeft ze genoeg, maar veel van haar houden mag je; zij is heel haar leven eenzaam geweest, zegt papa, tot ze vroom ging doen en zich met de zending bemoeide.”

Karola keek nadenkend voor zich. Zij wilde toch nog wel iets anders doen dan schieten, rooken en rijden, dan dansen en tennis-spelen; zij zou anderen gaarne vreugde willen geven en veel goeddoen, maar op háár wijze, niet zooals men het gewoonlijk maakte in naaiverenigingen en verenigingen voor soepuitdeeling.

Zulk een oude tante met grijs haar en kleine kamertjes, die wel naar volgepakte museums geleken, ja, zulk een tante elken dag een verrassing te bezorgen, dat moest prettig zijn.

„Heinz,” zei ze ernstig, „je moet me veel van je oude tante vertellen. Dat is een mensch, waarvan ik kan houden.”

Tante Adelheid vermoedde niets van deze plannen, die haar toch van zoo nabij betroffen. Wel had zij bij het officieele bezoek, dat Heinz met schoonmoeder en bruid bij haar maakte, met belangstelling naar de jonge, stralende gezichten gezien en met evenveel belangstelling geluisterd naar de beschrijving van de woning en de schikking van de meubels. Daarbij had ze gedacht aan den ouden tijd, toen twee broers en drie zusters zich verloofden, eerst de een, toen de tweede en zoo voort, telkens met een tusschenruimte van drie of vier jaren en immer was het hetzelfde geweest, een geluksdroom, een verstolen wisselen van blikken en handdrukken, een bespreken van woninginrichtingen en inkoop, en zij... ja, zij was immers asschepoester, „veel te ziekelijk om te trouwen”. Of hij dat ook vond, de eenige, die haar hart sneller had doen kloppen en wiens oogen begonnen te lichten, als hij haar zag? Misschien. Het was slechts een korte droom geweest, en, als die vervloog, als zij op zekeren dag de aankondiging van zijn verloving in de krant had gezien, wist ze „het is goed zoo” en ze schaamde zich voor haar korten liefdedroom. Hij vreesde immers God niet en haar booze hart had haar doen dwalen van de stroom des levenden waters naar de bron in het moeras, die wel bittere ontgoocheling maar geen water geeft.

De oude herinnering huiverde door haar hart, toen zij het jonge bruidspaar zag. Een nieuw geslacht.

„En wanneer, beste kinderen, zal de bruiloft zijn?” vroeg ze lachend, toen ze juist had gezien, hoe onder de oude, mahoniehouten tafel twee handen elkaar vonden, precies zoo, als ze het gezien had bij de bruidsparen van een vroeger geslacht op dezelfde plaats.

„In Mei, in de heerlijke Meimaand,” riep Heinz en zijn stem klonk als vroolijk gejuich. „U komt toch ook op de bruiloft, tantetje...?”

In Mei had de bruiloft plaats, maar het oude tantetje bleef in haar groen hoekje, zooals ze haar huis noemde, „ik pas niet op zoo'n schitterend feest.”

Ja, het was een schitterende bruiloft. „Verrukkelijk”, vond Ruth; „alles eerste-klas”. Zoo paste het ook bij haar lievelingsbroer. Kurt, de vroolijke luitenant, deed zijn best, om op den avond vóór den bruiloftsdag het gansche gezelschap te vermaken, en den bruidegom te ergeren, terwijl hij intusschen Gerda toefluisterde: „Zie eens naar Ruth, die domme gans, ze houdt zich vandaag zoo voornaam; ze wil Karola nadoen. Papa heeft het ook al gezien en hij is boos. Zie eens hoe spottend hij zijn neusvleugels beweegt.”

Gerda vond alles zeer vermakelijk, maar ze moest plotseling aan Tante Adelheid denken; die zou nog slechter dan de hoffelijk-lachende dominee, die het huwelijk zou inzegenen, in dezen vroolijken kring passen.

Tante Adelheid is nu eenmaal anders dan alle andere menschen, maar 't was toch wel vervelend, dat Gerda plotseling, midden in de bruiloftsvreugde, heimwee kreeg naar de oude tante. Zij kwam tot het besluit, dat ook in háár borst twee zielen woonden, en als de eene ziel van enkel overmoed zich eens te goed wil doen aan een dolle zotternij, dan juist krijgt de andere ziel een zedelijke maagpijn, iets, wat dan aan heimwee herinnert.

„Mijn ziel dorst naar God, naar den levenden God,” dat had Tante Adelheid in Gerda's Bijbel met rood potlood onderstreept.

Gerda vond zulk een dorst naar God niet aangenaam; zij beproefde ook, of ze er zich niet van kon bevrijden; ze had zichzelf om de ooren kunnen slaan, maar ze moest er toch aan denken, dat van alle menschen, die zonder uitzondering deden, alsof ze „reuze-pret” hadden, niemand er zoo gelukkig, ja, zoo stralend en zoo vroolijk uitzag als tante Adelheid in haar lot van asschepoester.

Vijfde Hoofdstuk.

Vader Heinersbach was, evenals Ruth, in een